

POSTANOWIENIE

Warszawa, dnia ...16.05..... 2023 r.

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Pszczołkowski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M
J w sprawie zgodności:

- 1) art. 424¹ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) w zakresie zwrotu „a zmiana lub uchylene tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe”;
- 2) art. 424⁵ § 1 pkt 5 ustawy wskazanej w punkcie pierwszym,
z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 1 i 2; art. 77 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) art. 424⁸ ustawy wskazanej w punkcie pierwszym,
z art. 77 ust. 1 i 2 w związku z art. 45 ust. 1 oraz w związku z art. 176 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1; art. 176 ust. 1 Konstytucji;
- 4) art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) w zakresie, w jakim „przyjmuje się, że stanowi on delegację do stosowania w toku wskazanego w nim postępowania przepisów Ustawy Kodeks Postępowania Cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296) oraz Ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398)”,

z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 7; art. 79 ust. 1 w związku z art. 7 Konstytucji;

- 5) art. 117 „§ 2” ustawy wskazanej w punkcie pierwszym w zakresie, w jakim „przyjmuje się, że stanowi on delegację do stosowania w toku wskazanego w nim postępowania przepisów oraz Ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398)”;

z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 7 Konstytucji;

- 6) art. 398²³ ustawy wskazanej w punkcie pierwszym, w zakresie zwrotu „jako sąd drugiej instancji”;

z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2; art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1; art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

- 1) nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej w zakresie dotyczącym zbadania zgodności:**

a) art. 424¹ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.) w zakresie zwrotu „a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe”;

b) art. 424⁵ § 1 pkt 5 ustawy – Kodeks postępowania cywilnego z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 1 i 2, art. 77 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

c) art. 424⁸ ustawy Kodeks postępowania cywilnego z art. 77 ust. 1 i 2 w związku z art. 45 ust. 1 oraz w związku z art. 176 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1, art. 176 ust. 1 Konstytucji;

- 2) odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w pozostałym zakresie.**

Piotr Pszczakowski

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 12 kwietnia 2021 r. (data nadania) M J (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia na tle następującego stanu faktycznego.

Skarżący wniósł pozew o zapłatę, który został następnie oddalony przez Sąd Rejonowy w K wyrokiem z czerwca 2018 r. (sygn. akt).

Od powyższego orzeczenia skarżący wniósł apelację, którą Sąd Okręgowy w K oddalił wyrokiem z grudnia 2018 r. (sygn. akt). Występując ze skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia Sądu Okręgowego z grudnia 2018 r. skarżący zażądał stwierdzenia niezgodności z prawem tego rozstrzygnięcia.

Postanowieniem z lipca 2020 r. (sygn. akt) Sąd Najwyższy odrzucił skargę. W uzasadnieniu wskazał, że w skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia skarżący jest zobligowany wykazać, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe (art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c.). Zaznaczył również, że w orzecznictwie SN utrwalił się pogląd, według którego w stanie prawnym ukształtowanym przez wejście w życie art. 89 i n. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2019 r. poz. 825; obecnie: Dz. U. z 2021 r. poz. 1904, ze zm.) skarżący, realizując wymaganie określone w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., musi wykazać, że bezskutecznie zwracał się do uprawnionego organu o wniesienie skargi nadzwyczajnej, czego skarżący w niniejszej sprawie nie uczynił. Orzeczenie to zostało doręczone skarżącemu 21 października 2020 r.

Następnie skarżący wystąpił do Sądu Rejonowego w T z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika do sporządzenia skargi konstytucyjnej. Postanowieniem z listopada 2020 r. (sygn. akt) referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w T oddalił wniosek skarżącego. Orzeczenie to zostało utrzymane w mocy przez Sąd Rejonowy w T postanowieniem z stycznia 2021 r. (sygn. akt).

Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 14 maja 2021 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 25 maja 2021 r.) wezwał skarżącego do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: 1) jednoznaczne wskazanie ostatecznego rozstrzygnięcia, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł o wolnościach lub prawach albo obowiązkach skarżącego, a w którym to orzeczeniu zakwestionowane kolejno w *petitum* skargi przepisy były jego podstawą i w stosunku do których skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją; 2) doręczenie odpisów lub poświadczonych za zgodność z oryginałem wszystkich załączonych do skargi orzeczeń; 3) udokumentowanie dat (tj. przez poświadczoną za zgodność z oryginałem kopertę wraz z monitoringiem przesyłki Poczty Polskiej lub potwierdzeniem jej odbioru): a) doręczenia skarżącemu: rozstrzygnięcia wskazanego zgodnie z punktem 1 zarządzenia oraz postanowienia Sądu Rejonowego w T z stycznia 2021 r. (sygn. akt), b) złożenia przez skarżącego wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do sądu rejonowego swego miejsca zamieszkania.

Skarżący odniósł się do zarządzenia w piśmie procesowym z 31 maja 2021 r. (data nadania).

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 30 listopada 2021 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 9 grudnia 2021 r.) skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: 1) wskazanie: a) jakie wolności lub prawa skarżącego, wyrażone w art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 1 i 2, art. 77 ust. 1 i 2 Konstytucji, i w jaki sposób, zostały naruszone przez zakwestionowany w skardze art. 424¹ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43 poz. 296, ze zm.) w zakresie określonym w *petitum* skargi, b) jakie wolności lub prawa skarżącego, wyrażone w art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 1 i 2, art. 77 ust. 1 i 2 Konstytucji, i w jaki sposób, zostały naruszone przez zakwestionowany w skardze art. 424⁵ § 1 pkt 5 ustawy Kodeks postępowania cywilnego, c) jakie wolności lub prawa skarżącego, wyrażone w art. 77 ust. 1 i 2 w związku z art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1, art. 176 ust. 1 Konstytucji, i w jaki sposób, zostały naruszone przez zakwestionowany w skardze art. 424⁸ ustawy Kodeks postępowania cywilnego, d) jakie wolności lub prawa skarżącego, wyrażone w art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1, art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji, i w jaki sposób,

zostały naruszone przez zakwestionowany w skardze art. 398²³ ustawy Kodeks postępowania cywilnego w zakresie określonym w *petitum* skargi, e) jakie wolności lub prawa skarżącego, wyrażone w art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 7, art. 79 ust. 1 w związku z art. 7 Konstytucji, i w jaki sposób, zostały naruszone przez zakwestionowany w skardze art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) w zakresie określonym w *petitum* skargi; 2) precyzyjne określenie jednostki redakcyjnej art. 117 ustawy Kodeks postępowania cywilnego (ponieważ przepis ten nie posiada wskazanego w *petitum* skargi „ust. 2”), następnie wskazanie, jakie wolności lub prawa skarżącego, wyrażone w art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 7 Konstytucji, i w jaki sposób, zostały naruszone przez ten przepis; 3) dokładne uzasadnienie zarzutu niezgodności przepisów wskazanych w *petitum* skargi z prawami lub wolnościami konstytucyjnymi wynikającymi z przywołanych wzorców kontroli, z powołaniem argumentów lub dowodów na ich poparcie; 4) wyjaśnienie rozbieżności występujących pomiędzy treścią skargi konstytucyjnej i pisma procesowego z 31 maja 2021 r. (data nadania) a załączonymi do skargi dokumentami, gdyż skarżący wskazał, że: a) jednym z orzeczeń stanowiących podstawę wniesienia skargi jest postanowienie Sądu Najwyższego z listopada 2020 r. (sygn. akt), natomiast do skargi zostało załączone postanowienie Sądu Najwyższego o tej samej sygnaturze wydane lipca 2020 r., b) powyższe orzeczenie zostało doręczone jego pełnomocnikowi 21 września 2020 r., natomiast z monitoringu Poczty Polskiej wynika, że zostało ono doręczone 21 października 2020 r.; 5) poinformowanie, czy od ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie skarżącego został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia.

Skarżący odniósł się do tego zarządzenia w piśmie z 13 grudnia 2021 r. (data nadania).

Zdaniem skarżącego zakwestionowane przepisy regulujące wnoszenie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia naruszają prawo do rzetelnej procedury sądowej, a także prawa wynikające z art. 77 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Skarga konstytucyjna jest sformalizowanym środkiem ochrony konstytucyjnych praw i wolności. Jej merytoryczne rozpoznanie uzależnione zostało od spełnienia przez

skarżącego szeregu przesłanek wynikających zarówno z art. 79 ust. 1 Konstytucji, jak i przepisów ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK).

2. Skarżący zakwestionował art. 424¹ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (obecnie: Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.; dalej: k.p.c.) o treści: „Można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego wyroku sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego wyroku w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe” oraz art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., zgodnie z którym skarga powinna zawierać wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, a ponadto gdy skargę wniesiono stosując art. 424¹ § 2 że występuje wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi. Skarżący zakwestionował również art. 424⁸ k.p.c. w brzmieniu: „§ 1. Sąd Najwyższy odrzuca skargę, jeżeli uległa ona odrzuceniu przez sąd niższej instancji, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 424⁵ § 1, jak również skargę z innych przyczyn niedopuszczalną. § 2. Skarga podlega także odrzuceniu, jeżeli zmiana zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych była lub jest możliwa albo jeżeli nie zachodzi wyjątek, o którym mowa w art. 424¹ § 2”. Wśród zakwestionowanych przepisów znalazł się również art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393) stanowiący, że: „W razie niemożności poniesienia kosztów pomocy prawnej, skarżący może złożyć do sądu rejonowego swego miejsca zamieszkania wnioski o ustanowienie dla siebie adwokata lub radcy prawnego z urzędu”. Kolejny zaskarżony przepis to art. 117 § 2 k.p.c. (błędnie wskazany w *petitum* skargi jako art. 117 ust. 2) brzmiący: „Osoba fizyczna, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny”. Skarżący stwierdził, że jego prawa naruszył również art. 398²³ k.p.c. o treści: „§ 1. Wniesienie skargi na postanowienie referendarza sądowego w przedmiocie kosztów sądowych lub kosztów procesu oraz na postanowienie o odmowie ustanowienia adwokata lub radcy prawnego wstrzymuje wykonalność tego postanowienia. § 2. Jeżeli wniesiono skargę na postanowienie referendarza sądowego wydane na podstawie art. 395 § 2, ponowne

wydanie postanowienia na tej podstawie przez referendarza sądowego nie jest dopuszczalne. § 3. Sąd rozpoznaje skargę w składzie jednego sędziego jako sąd drugiej instancji. Po rozpoznaniu skargi sąd utrzymuje w mocy lub zmienia zaskarżone postanowienie, stosując odpowiednio przepisy o zażaleniu”.

3. Skarżący wskazał, że w zakresie, w jakim przedmiotem skargi uczynił art. 424¹ § 1, art. 424⁵ § 1 pkt 5, art. 424⁸ k.p.c. ostatecznym orzeczeniem stanowiącym podstawę wniesienia skargi było postanowienie Sądu Najwyższego z 16 lipca 2020 r. (sygn. akt III CNP 18/19; w skardze omyłkowo podano datę 12 listopada 2020 r.). Natomiast w zakresie, w jakim zakwestionował art. 44 ust. 2 u.o.t.p.TK, art. 117 ust. 2, art. 398²³ k.p.c., ostatecznym orzeczeniem jest postanowienie Sądu Rejonowego w Tychach z 18 stycznia 2021 r. (sygn. akt I Co 466/20).

4. W ocenie Trybunału w części, w jakiej skarżący kwestionuje art. 424¹ § 1 k.p.c., art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. oraz art. 424⁸ k.p.c. skarga spełnia przesłanki nadania jej dalszego biegu (art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK).

4.1. Skarga została sporządzona przez radcę prawnego, który przedłożył stosowne pełnomocnictwo.

4.2. Przysługująca skarżącemu droga prawna została wyczerpana, ponieważ od postanowienia Sądu Najwyższego z lipca 2020 r. (sygn. akt ; w skardze omyłkowo wskazano datę 12 listopada 2020 r.) nie przysługuje żaden zwyczajny środek zaskarżenia.

4.3. Skarżący dochował trzymiesięcznego terminu wniesienia skargi, zastrzeżonego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, gdyż powyższe orzeczenie, wraz z uzasadnieniem, zostało doręczone skarżącemu 21 października 2020 r. Następnie 26 października 2020 r. skarżący wystąpił do Sądu Rejonowego w T z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika do sporządzenia skargi konstytucyjnej w związku z orzeczeniem Sądu Najwyższego z lipca 2020 r. Postanowieniem z listopada 2020 r. referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w T oddalił wniosek skarżącego. Na to rozstrzygnięcie skarżący wniósł skargę. Sąd Rejonowy w T postanowieniem z stycznia 2021 r. (sygn. akt utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie. Orzeczenie to zostało doręczone

skarżącemu 8 marca 2021 r., natomiast skarga konstytucyjna została wniesiona do Trybunału 12 kwietnia 2021 r. (data nadania).

4.4. W związku z powyższym i zważywszy na to, że sformułowane przez skarżącego zarzuty nie są oczywiście bezzasadne, Trybunał Konstytucyjny na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK postanowił nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

5. Trybunał stwierdza, że w zakresie, w jakim skarżący kwestionuje konstytucyjność art. 44 ust. 2 u.o.t.p.TK, art. 117 ust. 2 k.p.c. oraz art. 398²³ k.p.c. skarga nie spełnia przesłanek nadania jej dalszego biegu.

6. Zdaniem skarżącego art. 44 ust. 2 u.o.t.p.TK i art. 117 § 2 k.p.c. naruszają prawo do rzetelnie ukształtowanej procedury, ponieważ nie zawierają odesłania do przepisów, na podstawie których sąd rozpoznaje wnioski o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Trybunał zwraca uwagę, że art. 44 ust. 2 u.o.t.p.TK został zamieszczony w Dziale II u.o.t.p.TK zatytułowanym: „Postępowanie przed Trybunałem” i Rozdziale 4 noszącym tytuł: „Uczestnicy Postępowania”. Wystąpienie z wnioskiem do sądu rejonowego o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego z urzędu jest więc *sensu largo* z woli ustawodawcy czynnością procesową dokonywaną w postępowaniu przed Trybunałem. Do rozpoznania wniosku odpowiednie zastosowanie na podstawie art. 36 u.o.t.p.TK – znajdują tym samym przepisy k.p.c. W wyroku z 20 listopada 2019 r. (sygn. SK 6/18, OTK ZU A/2019, poz. 62) Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że: „Procedura wyznaczenia pełnomocnika z urzędu była w ustawach trybunalskich zawsze uregulowana tylko szczątkowo wskazywała wyłącznie właściwość instancyjną i miejscową sądu, do którego należało wnieść wniosek (zawsze był to sąd rejonowy miejsca zamieszkania skarżącego por. obecnie art. 44 ust. 2 [u.o.t.p.TK]; w wypadku osób prawnych które także mogą składać skargi konstytucyjne siedziba). W pozostałym zakresie zastosowanie miały przepisy procedury cywilnej (por. art. 36 [u.o.t.p.TK])”.

Odnosnie do zarzutu sformułowanego pod adresem art. 117 § 2 k.p.c. Trybunał stwierdza, że nie został on poparty żadnymi dowodami ani argumentami. Należy więc wyjaśnić, że wniosek o przyznanie pełnomocnika w celu złożenia skargi konstytucyjnej wnosi się na piśmie do sądu rejonowego miejsca zamieszkania skarżącego. Stosownie do art. 117¹ § 1 zdanie drugie k.p.c. oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 kwietnia 2010 r. w sprawie określenia wzoru oświadczenia o stanie rodzinnym,

majątku, dochodach i źródłach utrzymania osoby fizycznej ubiegającej się o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego (Dz. U. z 2015 r. poz. 526), osoby fizyczne dołączają do wniosku oświadczenie według wzoru ustalonego przez Ministra Sprawiedliwości, w którym muszą m.in. wpisać informacje dotyczące posiadanych nieruchomości, oszczędności, wierzytelności, pojazdów, dochodów wnioskodawcy i osób pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym oraz zobowiązań i stałych wydatków. Z oświadczenia wnioskodawcy musi wynikać, że nie jest on w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Oświadczenie to powinno więc rzetelnie i wyczerpująco obrazować sytuację majątkową takiej osoby. Adwokat lub radca prawny z urzędu mogą być ustanowieni tylko dla tej osoby, która nie jest w stanie ponieść kosztów ich wynagrodzenia, a nie osoby, która tylko złożyła oświadczenie w tej kwestii. Potwierdza to art. 119¹ k.p.c., który umożliwia sądowi prowadzenie dochodzenia w celu zweryfikowania złożonego oświadczenia (por. postanowienia TK z: 16 maja 2017 r., sygn. Ts 243/16, OTK ZU B/2017, poz. 235, 13 października 2021 r., sygn. Ts 113/21, OTK ZU B/2022 poz. 107).

W tej sytuacji należy zauważyć, że sformułowany w skardze zarzut „zwyczajowego” stosowania przepisów ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 755, obecnie: Dz. U. z 2022 r. poz. 1125, ze zm.) „w zakresie czynności” wskazanych w art. 117 § 2 k.p.c. abstrahuje od obowiązującego stanu prawnego.

Mając powyższe na względzie Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że w zakresie, w jakim skarżący żąda stwierdzenia niekonstytucyjności art. 44 ust. 2 u.o.t.p.TK i art. 117 § 2 k.p.c., skarga konstytucyjna nie spełnia przesłanki określonej w art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 u.o.t.p.TK.

7. Skarga konstytucyjna w zakresie, w jakim skarżący kwestionuje konstytucyjność art. 398²³ k.p.c., jest natomiast oczywiście bezzasadna.

Należy zauważyć, że w sprawie o sygnaturze SK 6/18 Trybunał Konstytucyjny, rozpoznawszy pięć skarg konstytucyjnych skarżącego, orzekł m.in., że art. 398²³ § 2 k.p.c., w brzmieniu obowiązującym do 6 listopada 2019 r. jest zgodny z art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji w zakresie, w jakim wskazuje, że sąd rozpoznający skargę na postanowienie referendarza sądowego o odmowie ustanowienia adwokata lub radcy prawnego w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym działa jako sąd drugiej instancji.

Zarzuty skarżącego, jak stwierdził Trybunał, opierają się na fałszywych założeniach, iż sprawy o przyznanie pomocy prawnej z urzędu w celu złożenia skargi konstytucyjnej muszą być rozpoznawane „od początku do końca” przez sądy, a jedynym dopuszczalnym modelem środka zaskarżenia jest dewolutywne zażalenie. W zakresie przywołanego jako wzorzec kontroli art. 176 ust. 1 Konstytucji Trybunał podkreślił, że dotyczy on zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego i ma zastosowanie tylko do spraw przekazanych w całości do wyłącznej właściwości sądów, a nie postępowań mieszanych, w których pierwszą instancją jest organ pozasądowy (referendarz sądowy), a na dodatek o charakterze wpadkowym. Zdaniem Trybunału art. 176 ust. 1 Konstytucji jest w tego typu przypadkach wzorcem nieadekwatnym.

Zakwestionowany w analizowanej sprawie art. 398²³ § 3 k.p.c. zawiera, jak zauważa Trybunał, analogiczną regulację do § 2 tego przepisu w brzmieniu obowiązującym do 6 listopada 2019 r., zaś sformułowane w skardze zarzuty pokrywają się z tymi, które zostały już rozpoznane w sprawie o sygnaturze SK 6/18 (por. postanowienia TK z 28 lipca 2020 r., sygn. Ts 10/20, OTK ZU B/2020, poz. 363 oraz z 29 stycznia 2021 r., sygn. Ts 74/20, OTK ZU B/2021, poz. 97).

Wskazane okoliczności są zgodnie z art. 61 ust. 4 u.o.t.p.TK podstawą odmowy nadania rozpatrywanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji

Piotr Pszczonkowski

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na pkt 2 powyższego postanowienia w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.